

РЕШЕНИЕ

№ 647

гр. София, 12.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и пети ноември през две хиляди двадесет и четвърта година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЕТЯ КОЛЕВА

ЧЛЕНОВЕ: 1. ВЕСИСЛАВА ИВАНОВА

2. ИВАН СТОЙЧЕВ

при участието на секретаря ГАЛИНА ИВАНОВА и прокурора ИВАЙЛО СИМОВ, след като разгледа докладваното от съдия ИВАНОВА н.д. № 851/24 г., въз основа на закона и доказателствата по делото прие следното:

Производството е по реда на глава XXIII НПК.

Образувано е по касационни жалби на защитниците на подсъдимите В. Ю. Р. и Г. С. Г. срещу Решение № 104 от 2 април 2024 г., постановено по в.н.о.х.д. № 1124/23 г. по описа на Софийски апелативен съд (САС), Наказателно отделение, 7. състав, в частта, в която е потвърдена осъдителната за подсъдимите първоинстанционна присъда.

С касационната жалба на адвокат К. Г. – защитник на подсъдимия Р., са заявени и трите касационни основания по чл. 348, ал. 1 НПК. Оплакването за допуснати съществени процесуални нарушения е аргументирано с твърдения за: изграждането на фактическите и правните изводи на съда само въз основа на доказателствени средства, приобщени без съгласието на страните (отбелязани са показанията на свидетеля Т. С.); позоваването на неконкретизирани показания на свидетелите С. З., Ж. Ж. и А. Г., както и превратното им тълкуване и несъпоставяне с показанията на свидетеля Е. А.; отсъствието на мотиви, от които да се разбере защо е прието касателство на подсъдимия Р. към престъплението с местоизвършване лек автомобил „Ш. Ф.“ и то именно към конкретната дата 15 юни 2018 г.; отхвърлянето на показанията на свидетелите С., М. И. и др., дадени пред съда; отсъствието на мотиви за авторството и разпространителската цел по отношение на намерената в обитаваната от подсъдимия къща марихуана; непосочването на факти и липсата на доказателствен анализ за съучастие между двамата подсъдими.

Така очертаните оплаквания, твърди се, обосновавали и следващото за нарушение на материалния закон. Поради това се претендира оправдаването на подсъдимия за деянията, свързани с държане на наркотични вещества, прекурсори и оръжия в автомобила „Ш. Ф.“ и за държането на марихуана в обитавания от Р. дом. Алтернативно е поискано и връщане на делото за ново разглеждане в тази му част.

С касационната жалба е изразено недоволство и от осъдителния изход по отношение на обвиненията, свързани с намереното в [населено място] и се претендира връщане на делото и за тях, но не е посочено нито едно подкрепящо основание за това искане.

Накрая – поддържа се и довод за явна несправедливост на наказанието. С твърдение, че не било съобразено чистото съдебно минало, трудовата

ангажираност и бащинството на три деца, се настоява, че санкцията е прекомерно завишена, а материалният закон е нарушен заради неприлагането на чл. 66 НК.

С касационната жалба на адвокат И. Н. – защитник на подсъдимия Г., също са декларирани трите касационни основания. За съществено процесуално нарушение е отразен подходът на съда да кредитира показания на свидетели от досъдебното производство вместо казаното от тях пред съда. В същата връзка е отправена критика, че съдът се е основал на предположение за възможния мотив на свидетелите да променят показанията си пред съда. Твърди се още, че съдът не обсъдил изобщо установения факт за конфликт между подсъдимия Г. и сина на тогавашния директор на ГДБОП в аспекта на защитното възражение за пристрастността на свидетелите – служители в същата дирекция. На обсъждане не били поставени и обясненията на подсъдимия за произхода на намерените в дома му пари. Отправеното искане е за отмяна на въззивното решение в обжалваната част и връщането на делото за ново разглеждане. В случай на отхвърлянето му, претендира се намаляване на наказанието и приложението на чл. 66 НК. В тази насока касационният съд следвало да съобрази чистото съдебно минало и семейната ангажираност на подсъдимия, както и изминалия дълъг период от време.

Не са постъпили възражения срещу касационните жалби.

В хода на проведените съдебни прения в тази инстанция всеки от защитниците на подсъдимите пледира за уважаване на касационната му жалба по изложените в нея съображения и в съответствие с отправените с нея искания.

Подсъдимият Р. се придържа към казаното от адвоката му, допълвайки, че не е престъпник.

Подсъдимият Г. също подкрепя изложеното от защитника му.

Прокурорът намира обжалваното решение за правилно, а касационните жалби за неоснователни. Смята, че въззивният съд е обсъдил внимателно всички доказателства и е достигнал до верни фактически, а оттам и правни изводи. Тъй като не съзира основания и за намаляване на наказанията, представителят на държавното обвинение пледира за оставяне на решението в сила.

В реплика адвокат Г. акцентира върху отбелязаното в жалбата ѝ за това, че нито едно доказателство не свързва подзащитния ѝ с намереното в автомобила на посочената от обвинението дата, както и че не е ясно въз основа на какво е прието, че намереното малко количество марихуана в дома на Р. е било държано именно от него и то с цел разпространение.

В предоставената му последна дума подсъдимият Р. моли за уважаване на касационната жалба.

В предоставената му последна дума подсъдимият Г. разказва за случай, за който е оправдан с влязла в сила присъда, касаещ конфликт между него и сина на бившия директор на ГДБОП и изразява убеждението си, че случилото се по това дело е в резултат на отмъщение. Подсъдимият заявява, че той не е имал ключ от автомобила, в който били намерени наркотици и оръжия, а полицаите били изтрили записите от охранителните камери в стопанисваното от него заведение и така била осуетена възможността да се види кой е влизал в автомобила. Моли за уважаване на касационната му жалба.

След като прецени изложените в касационните жалби касационни основания и отправените искания, доводите и становищата на страните, Върховният касационен съд прие следното:

Касационните жалби са допустими като депозиращи от процесуалнолегитимирани страни, в рамките на предвидения 15 – дневен срок от съобщението за решението и срещу акт, подлежащ на касационен контрол по чл. 346, т. 1 НПК.

Пред скоби следва да се изведат значими за обхвата и естеството на касационния контрол положения като валидни и за двете касационни жалби.

На първо място, в съответствие със законовите повели на чл. 347, ал. 1 НПК, вр. чл. 351, ал. 1 НПК, в касационното производство не съществува служебно начало (извън хипотезата на допуснати съществени нарушения на процесуалните правила от категорията на абсолютните). Пределите на касационната проверка, съгласно разпоредбата на чл. 347 НПК, се определят от конкретните оплаквания, отразени в протеста/жалбата. При липса на такива за касационния съд е невъзможно да даде отговор на заявеното декларативно и неподкрепено с конкретни данни оплакване.

На следващо – поради това, че касационната инстанция е съд по правото, а не и по фактите, необосноваността не е касационно основание. В същата връзка следва да се припомни, че вътрешното убеждение на решаващия съд не може да бъде контролирано, ако не е допусната грешка при неговото формиране, тъй като съдът е суверенен при решаване на въпроса за пълнотата и достоверността на доказателствените източници при изграждане на фактическите си изводи. Единствено процесът на формиране на вътрешното убеждение подлежи на проверка, защото същото всякога трябва да е основано на закона и доказателствата по делото и именно този въпрос – дали е основано на тях – може и следва да бъде установен. Дали изводите на решаващия съд почиват на съвкупна преценка на доказателствените материали, дали последните са оценени поотделно, в логическата им връзка и съобразно действителното им съдържание, без изопачаване, и дали при противоречия между тях е мотивирано кои доказателствени материали се кредитират и кои не, подлежи на проверка. Така е, защото нарушаването на тези правила представлява нарушение на изискванията на чл. 13 и чл. 14 НПК и ограничава правото на подсъдимия да бъде признат за виновен и осъден само ако обвинението е доказано в съответствие с изискването по чл. 303 НПК.

Накрая – проверявайки само приложението на правото, касационният съд разполага с възможност да оправдае подсъдим единствено когато приетите от въззивната инстанция факти определят несъставомерност на деянието като престъпно. Както бе посочено, касационната инстанция не действа като трета редовна по фактите и не разполага с правомощие да прави преоценка на доказателствата и да приема нови фактически положения (извън хипотезата на чл. 354, ал. 5, изр.2. НПК, която не е налице в случая).

Касационната жалба на подсъдимия В. Р., подадена от адвокат Г.

Тя следва да бъде разгледана само за част от престъпленията, за които този подсъдим е признат за виновен, тъй като за останалите не са посочени данните, подкрепящи наведените декларативно касационни основания.

Релевираните оплаквания касаят признаването на Р. за виновен за държането в лек автомобил „Ш. Ф.“ на оръжия и боеприпаси в голямо количество без съответното разрешение в съучастие с подсъдимия Г. (престъпление по чл. 339, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК); за извършеното в съучастие с подсъдимия Г. и без надлежно разрешително държане с цел разпространение (в същия автомобил) на високорискови наркотични вещества в особено големи размери (престъпление по чл. 354а, ал. 2, изр. 2., вр. ал. 1, предл. 4., вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 НК); за реализираното в същото съучастие и в същия автомобил без надлежно разрешително държане с цел разпространение на прекурсори за производство на наркотични вещества (престъпление по чл. 354а, ал. 1, изр. 2., предл. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 НК) и за държането без надлежно разрешително в обитаваното от

подсъдимия жилище на марихуана с нето тегло 0.91 грама на стойност 5,46 лева (престъпление по чл. 354а, ал. 1, предл. 4 НК).

Преди всичко следва да се разгледат повдигнатите възражения за допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като евентуалната им основателност би определила за безпредметно обсъждането на тези за нарушения на материалния закон и за явна несправедливост на наложеното наказание.

Доводите за първите три от горепосочените престъпни деяния подлежат на общо обсъждане, защото всички вещи, за чието непозволено държане и в съучастие с другия подсъдим е признат за виновен Р., са установени в багажника на лекия автомобил „Ш. Ф.“.

Важно е да се отбележи, че въззивният съд се е солидаризирал с доказателствения анализ на първостепенния, като го е обогатил със собствени съображения. При положение че САС не е приел различна фактология и се е съгласил като цяло с доказателствените изводи на първата инстанция, то валидни са и последните.

Също така значимо е, че подсъдимите са обвинени за повечето от деянията в условията на съизвършителство и дейността им е разглеждана комплексно. Основното възражение в разглежданата касационна жалба е, че съдилищата по фактите са изградили фактическите си изводи, основавайки се само на показанията от досъдебното производство, приобщени без съгласието на страните, тоест в разрез със забраната по чл. 281, ал. 8 НПК. ВКС намира за неоснователно това оплакване. От мотивите на проверяваното решение е видно, че съдът се е основал не само на гласните доказателствени източници, но и на писмените доказателствени средства (протоколите за претърсване и изземване) и на заключенията на изготвените експертизи, приемайки, че като цяло те са еднопосочни и установяват съвместната дейност на двамата подсъдими, свързана с наркотични вещества и прекурсори, както и с държането на оръжие и боеприпаси. Затова е логично, че е концентрирал вниманието си преди всичко върху показанията на свидетелите, бележещи противоречия между казаното пред съда и съобщеното в досъдебното производство. И от двете инстанции е прието, че в къщата в [населено място] освен високорисковите наркотични вещества са били открити и прекурсори за производство на наркотични вещества, каквото е открито и в багажника на автомобила. За връзката на подсъдимия Р. с автомобила и осъществяваната от него съвместно с другия подсъдим фактическа власт върху вещите е отсъдено на само въз основа на показанията, приобщени по реда на чл. 281, ал. 4 НПК, но и на дадените от свидетеля И. А. показанията пред съда, в които е казал, че е продал автомобила на подсъдимия Р.. От показанията на свидетеля С. З., дадени пред съда, на които са се позовали съдилищата, е изведено, че той лично е наблюдавал неколккратно двамата подсъдими да излизат и отиват зад стопанисваното от Г. кафене, в резултат на което бил забелязан и паркираният там автомобил. Свидетелят З. е казал изрично, че при една от срещите е наблюдавал как двамата подсъдими отварят багажника на автомобила. В обосноваване на извода за съвместна престъпна дейност (вкл. и за държането в автомобила), САС е ползвал и се е основал (л. 39 от собствената номерация на решението, валидна и за следващите отбелязвания) и на показанията на свидетеля Д. Д., дадени в досъдебното производство пред съдия и приобщени чрез прочитането им. В тях той е разказал за закупуване на амфетамини от подсъдимия Р. в края на месец май на 2018 г. Така изброените, вече ценени и с показанията, приобщени по реда на чл. 281, ал. 4 НПК, са дали основание на съда да приеме за изяснена цялата фактическа картина. Апелативният съд е дал ясен израз на вътрешното си убеждение да приеме за достоверни показанията от досъдебното производство на свидетелите А., С., А.,

И. Г. и Д.. Съобразил е тяхната самостоятелна логичност и взаимоподкрепеност, отчитайки действителното им съдържание, съпоставено и с останалата доказателствена съвкупност. Въззивният съд също се е позовал на протокол за извършена експертиза № 18/НАР – 919 (том 7 от д.п.), изследвала обекти, иззети при претърсването в къщата и прилежащите ѝ постройки в [населено място], [община]. Върху множество от тези обекти са били установени амфетамин и/или технологични примеси за производство на амфетамин; установени са и прекурсори. Като е изследвал доказателствата целокупно САС е достигнал до извод за това, че двамата подсъдими са осъществявали съвместна престъпна дейност и фактическа власт върху намерените в багажника на този автомобил предмети, независимо че нито един от двамата не е бил собственик на автомобила. За да се обоснове съдът е изследвал показанията на свидетелите, даващи информация за последователното предаване на владението на автомобила до озоваването му във властта на двамата подсъдими, и тези, съдържащи сведения за осъществявани съвместно посещения до превозното средство, включително и за отваряне на багажника. Суверенната преценка на съда да не кредитира показанията на свидетелите, дадени пред съда и влизаци в противоречие с тези от досъдебното производство, не може да бъде ревизирана след като се е обосновал защо приема с доверие именно последните. Що се отнася до датата, за която е повдигнато обвинението и е прието осъществяването на деянието, към която и двамата подсъдими са били задържани, съдът е отбелязал, че тя съвпада с тази, на която е извършено претърсването на автомобила и изземването на вещите (л. 53 от решението). Прието е следователно, че продълженото деяние е довършено тогава.

Приетото за установено авторство и разпространителската цел за иззетото от дома на подсъдимия Р. малко количество марихуана действително е мотивирано от САС лаконично. Все пак става ясно, че съдът се е основал на факта, че намереното е именно в обитаваното от подсъдимия жилище, а той самият се е занимавал с разпространението на наркотични вещества от вида на иззетото, без да има данни и друг член на семейството му да е бил причастен към тази дейност. Изложено е и съждение, че макар обектът да е в минимално количество това не изключва целта за разпространението му с оглед установената деятелност на Р. – добре организирана и значителна по мащабите си противозаконна дейност по държане, отглеждане и разпространение на наркотични вещества (л. 42 от решението). Следователно съдът е изложил мотивите си за приетото от него, а оплакването за обратното се явява неоснователно.

Всички наведени от защитата възражения са били обсъдени (в това число и за разносните – л. 54 от решението) като им даден мотивиран отговор.

От изложеното следва, че не е налице касационното основания чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК.

При така установените за отделните деяния факти законът е приложен правилно. Единственото, подлежащо на обсъждане в тази връзка е дали сярната киселина е прекурсор, доколкото именно само това е поставено под съмнение в жалбата на касатора с въведеното твърдение, че е спорно дали това вещество (по вид и специфика) може да е предмет на престъплението. Сярната киселина е поставена под контрол съобразно визираното в чл. 3, ал. 4 ЗКНВП като включена в Категория 3 на Приложение 1 на Регламент (ЕО) № 273/2004 на Европейския парламент и на съвета относно прекурсорите на наркотичните вещества. Тя се явява такъв и по смисъла на чл. 1, т. 2 от Рамково решение 2004/2004/ПВР на Съвета от 25 октомври 2004 година за установяване на минималните разпоредби относно съставните елементи на наказуемите деяния и прилаганите наказания в областта на трафика на наркотици, препращащ към чл. 12 от Конвенцията на

Обединените нации срещу незаконната търговия на упойващи вещества и психотропни вещества от 20 декември 1988 г. В този смисъл тя е прекурсор, когато предназначението ѝ обективно се свързва с наркотици от вида на такива, държани от подсъдимите.

Доколкото в жалбата не се сочат други данни за релевираното оплакване по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК, ВКС не намира основания за допълнителното му обсъждане.

Касационната жалба на подсъдимия Г. Г., подадена от адвокат Н.

Доводът за допуснати съществени процесуални нарушения по същество е аргументиран в значителната си част с данни за необоснованост. Изразено е недоволство от конкретни разрешения на съда да кредитира определени показания, а други не без обаче да се сочат пороци, довели до формирането на вътрешното съдийско убеждение в разрез с предвиденото в закона. САС е посочил защо кредитира свидетелството на свидетелката К. Я., снето пред съдия в досъдебното производство и приобщено по реда на чл. 281, ал. 1 НПК. Мотивирал се е (л. 35 – л. 36 от решението) с логичността и последователността на разказа ѝ, подкрепен от протокола за разпознаване, в който е посочила подсъдимия Г. като човекът оставил в багажника на автомобила ѝ торбичка. Изтъкнал е, че този ѝ разказ се подкрепя от показанията на свидетелите В. Р. и Д. С., които са участвали в проверката на автомобила на свидетелката и са запазили местопроизшествието до идването на огледната група, установила амфетамините в торбичката. Показанията на тримата свидетели не са тълкувани превратно, а напълно съответно на съдържанието им. На фона на изложените свои съображения САС е разгледал и отхвърлил възражението на защитата за некредибилност на показанията на свидетелката поради интерес да уличи друг, подчертавайки и че липсват каквито и да е било данни спрямо нея да е била осъществена принуда в досъдебното производство (л. 53 от решението).

Несъгласието на касатора с подхода на съдилищата да кредитират показанията на свидетеля Е. А. от досъдебното производство също не е данна в подкрепа на заявеното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК. САС е споделил извода на първия съд и се е мотивирал защо приема за вярно казаното от свидетеля в досъдебното производство (л. 33 от решението). Възможната причина както този, така и други свидетели да са променили показанията си в съда изобщо не е била решаваща за съображенията на апелативната инстанция на кои доказателства да се довери (на л. 36 – л. 38 от решението), а отгук е неоснователно оплакването за изграждане на изводите на предположения.

Що се отнася до поддържаната липса на обсъждане на обясненията на подсъдимия Г. в частта за изетите от дома му парични суми, на л. 51 от решението е отбелязано, че непроизнасянето от страна на първата инстанция по това вещественно доказателство, препятства разрешаването на въпроса от въззивния съд. Това становище е законосъобразно, тъй като действително следва да се процедира по реда на чл. 306 НПК след влизане на присъдата в сила щом съдът е пропуснал да се произнесе с нея по веществени доказателства.

Пропускът на апелативния съд да обсъди изрично наведеното и пред него възражение, касаещо предшестваш конфликт между подсъдимия Г. и сина на тогавашния директор на ГДБОП не е фатален. Както бе посочено по-напред, апелативният съд, излагайки собствени съждения, е препратил и към доказателствения анализ на предната инстанция, която пък е обсъдила този довод. Той е бил наведен във връзка с оценката на показанията на свидетелите З., Ж. и Г.. Показанията и на тримата са били обсъдени, съпоставени с останалите доказателствата и определени като обективни. Без принципно да се отрича възможността подсъдимият Г. да е попаднал в полезрението на дирекцията,

оглавявана от родителя на този, с когото имал конфликт, следва да се отбележи, че е налице обективно установена връзка между двамата подсъдими и намерените в къщата в [населено място] забранени за държане вещества (чрез показанията на съседи - свидетели, които нямат нищо общо с разследващите), че в дома на Г. са открити прекурсори, както и че той е предал от него на свидетелката Я. амфетамини.

В обобщение – не са налице основания за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане и спрямо този подсъдим.

В жалбата не са посочени данни в подкрепа на твърдението за нарушение на материалния закон.

По оплакванията за явна несправедливост на наложеното наказание, заявени в двете касационни жалби.

В тази насока са наведени идентични съображения, поради което е допустимо общото им обсъждане.

Доводът за явна несправедливост на наказанието за всеки от подсъдимите следва да се обсъди в аспекта на определеното му общо най-тежко такова, както се претендира, а и налага, тъй като в случая не е приложена разпоредбата на чл. 24 НК, а общата най-тежка санкция е обусловена от наложеното наказание за престъплението по чл. 354а, ал. 2, изр. 2., вр. ал. 1, предл. 4., вр. чл. 20, ал. 2 НК (за държането на амфетамини на обща стойност 397 841.40 лева). Всеки от подсъдимите е санкциониран при условията на чл. 54 НК с наказание лишаване от свобода от по пет години и с глоба от по 20 000 лева, тоест в минималния размер и за двете санкции. Съдилищата не са приели наличието на многобройни или изключително, смекчаващи вината обстоятелства, определящи и най-лекото наказание като несъразмерно тежко. Този подход не търпи никакъв упрек. САС е споделил виждането на първата инстанция да приеме за смекчаващи обстоятелства чистото съдебно минало, семейната ангажираност, включваща и полагането на грижи за деца, както и изминалия период от време от деянието до приключване на делото. В жалбите на касаторите не са изложени други обстоятелства освен тези, които съдът всъщност е взел предвид, поради което и е потвърдил кумулативно предвидените наказания в определения им минимален размер. Изброените смекчаващи обстоятелства нито са многобройни, нито някое от тях бележи изключителност, за да се обмисля приложението на чл. 55 НК. Периодът от време – от 2018 година досега, макар и дълъг, не е прекомерен с оглед тежестта на делото и извършените действия по разследването, включващи разпити на двадесет и пет свидетели (в двете фази на процеса) и изготвянето на множество експертни заключения. Той правилно е отчетен като обективно смекчаващо обстоятелство, но не може да обуслови на самостоятелно основание приложението на чл. 55 НК. За да не смекчи наказанията САС е отчетел данните за мащаба на престъпната дейност, очертаваща и завишена степен на опасност на личността на всеки от подсъдимите. Практиката на висшата съдебна инстанция е константна по въпроса за наличието на това касационно основание. За явна несправедливост на наложеното наказание иде реч тогава когато е манифестирана отчетлива диспропорция между наложената санкция и данните за степента на обществената опасност на конкретната противозаконна проява и тази на деца, определяща като неоправдано завишена/занижена санкцията в аспекта на преследваните нейни легитимни цели. В случая съвсем не се констатира подобно драстично несъответствие, налагащо интервенция в насока на определяне на наказанията под предвидения специален минимум.

В обобщение на изложените съображения ВКС, второ наказателно отделение намира, че решението в обжалваната му част следва да бъде оставено в сила, поради което и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 104 от 2 април 2024 г., постановено по в.н.о.х.д. № 1124/23 г. по описа на Софийски апелативен съд, Наказателно отделение, 7. състав, в частта, в която е потвърдена осъдителната първоинстанционна присъда.

Решението не подлежи на обжалване и протестиране.

Председател:

Членове: 1.

2.